Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei, 1922-08-11, iš Bavarijos – į Būgius

Jau vakar nusileidome iš kalnų.

Jau vakar nusileidome iš kalnų [1]. Nuo tavęs tik trumpi žodeliai. Kaip būtų buvę gerai, kad nuo tavęs būtau ilgesnį laišką gavęs! Kaip pas Tave namie? Ar galima atvažiuoti, kokie santykiai? [2] Aš taip ilgai gyvenau vienas, taip ilgai liūdėjau, o jei iš Tavęs prieš išvažiuodamas negausiu geresnės žinios, aš važiuosiu labai sunkia širdžia – – – Tu siūlai atvažiuoti su Kirša [3]. Bet visą Kiršos Miunchene buvimo laiką tiek ir tešnekėjom apie, kiek aš atiduodu tavo labas dienas jam. Daugiau aš nieko neleidžiu kalbėti ir Kirša supranta, kad nereikia. O neleidžiu todel, kad aš per daug ilgai vienas buvau ir per daug savy kentėjau, kad galėtau leisti kam į mano sielą giliau įnerti. Mano dvasinė padėtis dabar tokia, kad aš del vieno neatsargaus žodžio ir ˈartimiausią draugą pradėtau neapkęsti. Jei atvažiuoti į Tave su Kirša – reiškia, dėl manęs būti nuo tavęs dar toliau, negu dabar esu. Šiuo tarpu man juo labiau nesinorėtų būti beždžionė, nes man ir taip negerai. Aš galėtau tiktai arba vienas atvažiuoti, arba visai geriau nevažiuoti. Bet tu norėtum, kad aš atvažiuočiau ne vienas?.. Todėl kaip aš galiu manyti, kad nebus toks ūpas, koks buvo per Velykas, kada betarpiai prasivėrė bedugnė, – kaip aš galiu nebūti liūdnas? Kiršai aš dar nepasakiau, kad tu kvieti – nežinau, gal pasakysiu, tik man abelnai nesinorėtų neteisybė sakyti, bet man aišku, jeigu jis sutiktų važiuoti – aš nevažiuosiu, – o kvieti taigi, kad suprastų, kad nevažiuoti, – aš nenoriu. Nežinau, gal dar pasakysiu, kad jis vienas važiuotų' [4].

KOMENTARAI

[1] Dvi Watzmann kalno Bavarijos Alpėse viršūnės: 2 651 metrų aukščio viršūnė Hocheck ir 2 713 metrų aukščio viršūnė Mittelspitze.

[2] Vandos Daugirdaitės tėvo Kazimiero Daugirdo šeimininkė, būsima Vandos Daugirdaitės pamotė Klementina Kopystinskaitė nemėgo podukros, nuteikinėjo tėvą prieš ją, nuolat kėlė intrigas, buvo daugelio nemalonumų priežastis. Klementina Kopystinskaitė nemėgo ir Vandos Daugirdaitės mylimojo Balio Sruogos, nelaukė jo atvykstant į svečius. Jie abu jautė, kad Kazimiero Daugirdo šeimininkė jų atžvilgiu nėra geranoriška, o abuoja.

[3] Balys Sruoga kartu su bičiuliu Faustu Kirša nuo 1922-08-05 iki 1922-08-11 keliavo po Bavarijos ir Austrijos Alpes. Spėtina, kad dėl tėvo šeimininkės keliamos įtampos Vanda Daugirdaitė norėjo, kad Balys Sruoga, grįžęs į Lietuvą, aplankytų ją Būgiuose kartu su bičiuliu Faustu Kirša. Tikėjosi, kad prie Fausto Kiršos būsima pamotė elgtųsi mandagiau ir nuosaikiau.

[4] Kampiniais skliaustais išskirta atvirlaiškio teksto dalis, neišlikus autografui, atkurta pagal Algio Samulionio nuorašą (žr. Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei, iš Bavarijos – į Būgius, 1922-08-11, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 1290, l. 32).